

TORONTAI

ELFIZETESI ARAK:

Egész évre	120 dinár
Félévre	60 dinár
Hegyedévre	30 dinár
Egy órára	10 dinár
Egyes szám ára fél dinár	

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Obiljeva (Zápolya) utca 1.
Szerkesztőség telefonszáma 281
Kiadóhivatal telefonszáma 21
MEGJELENIK MINDENNAP, HÉTFŐ ÉS
ÜNNEPEK UTÁNI NAPOK KIVÉTELEVEL.

Veliki Beeskerek, 1922.

LI. évfolyam, 115. szám.

Kedd, május 23.

Tüntetés a forgalmi adó-törvény miatt.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, május 21.

A beogradi kereskedők, iparosok és gyárosok ma délelőtt Beogradban gyűlést tartottak, amelyen a forgalmi adó és a munkásbiztosításra vonatkozó törvények miatt tiltakoztak. A szövetség ez alkalommal is élesen kikelt a kormány ellen, mert ismét oly törvényeket szándékozik életbeléptetni, amely a kereskedőket, gyárosokat és iparosokat létalapjukban támadja meg, amennyiben ezekre elviselhetlen terheket ró ki. A gyűlés határozatilag kimondotta, hogy feliratot intéz a kormányhoz, amelyben kéri, hogy a törvényeket módosítsa. Amennyiben a kormány ezt nem volna hajlandó megtenni, a kereskedők és iparosok üzleteiket, tüntetés jeléül bezárják. A gyűlés határozatát egy küldöttség fogja a kormánynak átadni és a sérelmeket előszóval előadni.

Elintézték az SHS-olasz függő kérdéseket.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, május 21.

Nincsiy Momcsiló dr. külügyi miniszter a genuai delegációval a holnapi nap folyamán visszaérkezik Beogradba. Nincsiy nem fog többé visszatérni Olaszországba, mivel a jugoszláv-olasz tárgyalásokat befejezte és az összes felmerült kérdéseket elintézte.

Poincaré kénytelen Németország ellen nyilatkozni.

A „Torontai” tudósítójának távirata.

Páris, május 21.

Poincaré a külügyminisztériumban a sajtó képviselőivel tartott megbeszélésen a Chamberlain beszéde által előidézett félreértést tisztázva kijelentette, hogy

Franciaország Németországgal szemben a versaillesi békeszerződésben biztosított önálló cselekvési jogáról nem mondott le soha. Franciaországnak fel kell lépnie Németország ellen — ha ez nem teljesíti jóvátételi kötelezettségeit és ha a szövetségesek az intézkedésre nézve nem tudnak elegendő aláspontra jutni. Poincaré hangsúlyozza a francia felfogás fontosságát, mert szerinte az angol alsóházban elhangzott beszédek Németországot ellenállásra buzdíthatják.

A királyi esküvő programja.

— A „Torontai” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, máj 21.

A királyi esküvőre már hónapok óta lázasan készülődik az ország. Az esküvő programját kidolgozó bizottság még állandóan ülészik és tervezget, hogy az ünnepek minél impozánsabbak és méltóak legyenek a koronás országhöz és az államhoz.

A bizottság a napokban véglegesen befejezte a programot, ujabban pedig a király egyenes kívánságára mérsékelte az ünnepek pompáját, úgy, hogy a végleges tervezettel csak a minap készülhetett el. A királyi esküvő részletes programját, az ünnepek idejét és sorrendjét tartalmazó több ivre terjedő iratot elküldötték Bukarestbe is, amire már meg is érkezett a jóváhagyás. A beogradi udvar tegnap adta meg beleegyezését és erről hivatalosan értesítette a bizottságot, mely a közönség tájékoztatása céljából átadta azt a beogradi lapoknak és a vidéki újságok tudósítóinak.

A programot teljes egészében alább közöljük:

Május 30-an kedden: A királyi yacht, amelyen a felséges menyasszony, a román királyi udvar tagjai és kísérete utaznak, a dunai fiottlától, hajóktól és regattáktól kísérve, délután öt órakor érkezik Beogradba.

A yacht megjelenését, illetve a felséges vendégek megjelenését, százezer ágyulövés jelzi. Pontban öt órakor betut a királyi yacht a Száva-kikötőbe, amelynek hajóhidján történik az ünnepélyes fogadtatás.

Beograd város polgármestere a község tanács élén, szláv szokásokhoz híven, kenyeret és söt vizet a magas vendégek elé. Az alpolgármester pedig Mária román királyné és a királyi menyasszony részére virágot nyújt át.

A bemutatkozások és fogadtatások után megindul a menet a Kara Gyorgye-utcán, Wilson téren, Nemanjine-utcán és a Kralja Milan-utcán át a királyi palotába.

Este nyolc órakor a beogradi filharmónikusok nagy hangversenyt adnak a régi nemzeti színházban. Ugyanaznap este 9 óra 45 perckor faklyásmenet indul a királyi palota elé. Indulás és gyülekezés a székesegyház előtti térről. A palota előtt nászénekeket énekelnek a beogradi és pancsevői egyesített dalárdák.

Május 31-én, szerdán délelőtt 9 órakor megnyitják a székesegyház melletti elemi iskolában az országos iparkiallítást.

Délelőtt tíz órakor ünnepélyes közgyűlés az egyetemen. Ugyan-

akkor Beograd város község tanácsa diszkozyűlést tart, a királyság összes polgármestereinek és községi előjáróinak részvételével.

Délelőtt 10 óra 30 perckor a kereskedelemügyi miniszter megnyitja a beogradi nőegyesület által rendezett nőikézimunkakiállítását.

Délelőtt 11 órakor küldöttségek és egyesületek tisztelegnek az udvarnál. Gyülekezési és indulási hely a parlament épülete.

Ugyancsak délelőtt 11 órakor a Terazzián emelt tribünön a vrsaci zeneiskola hallgatói tzerzenét adnak.

Ugyanakkor a Száván regattaversenyt rendeznek a beogradi, zagrebi, ljubljana, spliti, dubrovnik, osijek, vukovari és novisadi regatta egyesületek. A nézőközönség a Kalimegdánon foglal helyet.

Pontban fél 12 órakor a beogradi szobrászoknak a beogradi második gimnázium termeiben rendezett kiállítását megnyitja Pribicevity közoktatási miniszter.

Délután 2 órakor löverseny lesz a versenyterén.

Délután 4 óra 30 perckor Szokolmutatványok és a jugoszláv-román klubok atlétikai versenye a Topcsiderben.

Fél 5 órakor a versenyterén a válogatott román-verb football-csapatok között football-mérkőzés, Mária román királyné serlegéért.

Délután 5 órakor harcujátékok a löversenyterén.

Hat órakor katonazenekar hangversenyeznek a Terazziá tribünjén.

Este 8 órakor az új nemzeti színházban diszeloadás, a régi nemzeti színházban pedig népeleadás.

Junius 1-én, csütörtökön reggel 8 órakor, száz ágyulövés jelzi az esküvő napját.

Az ünnepi nászmenet délelőtt fél 11 órakor indul el a királyi palotából, az előirt program szerint. A nászmenet a Kralja Milan-utcán, az Alexander-téren, a Terazziá jobb oldalán, a Kolerceva-utcán, a Színház téren, a Vászina-utcán, Király-téren, az Ufum Mirkova-utcán és a Mihajlo Koszorilján át megy a székesegyházba. A menet felett husz aeroplán repül.

Az esküvői szertartást Dimitrie patriarcha végzi az összes királyság-beli püspökök és főpapok segédletével. A miseénekeket a nemzeti színház tagjai, a beogradi Sztankovics művészcsoport, valamint a beogradi dalárdák szolgáltatják.

Az esküvői szertartás megtörténését ágyulövések és harangzúgás fogja jelezni.

A nászmenet az esküvő után a Kralja Petra, a Mihajlo Knez-utcán, az Alexander téren és a Kralja

Milan-utcán át visszatér a királyi palotába. A királyt és a királynét a palota udvarában a királyi testőrezred zenekara zenével fogja fogadni. Utána hivatalos fogadtatások és tisztelgések.

Délután 2 óra 30 perckor football-mérkőzés a jugoszláv-román csapatok között. Öfelsége Alexander király serlegéért.

Délután 5 órakor a Banjicán csapatszemle.

Délután 6 óra 30 perckor monstrehangverseny a Kalimegdánon. Ezzel az ünnepek véget érnek.

Hir szerint a királyi pár még aznap este elutazik Blédre, ahol az ottani nyaralóban hosszabb ideig fognak időzni.

Az agrárreform tervezet a szkupstina előtt.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, május 21.

Az agrárreform miniszter előterjesztette a szkupstinának a nagyvagyonok kisajátításáról és a telepítésekéről szóló törvényjavaslatot. A Házelnök azonban megvitatás előtt a törvényelőkészítő-bizottság elé utasította a javaslatot.

Európa feszült idegei némileg lecsillapodnak.

A „Torontai” tudósítójának távirata.

London, május 21.

Az újságok szerint:

A Daily Express a genuai értekezlet befejeztével Lloyd George szerepét méltatja. Szerinte Lloyd George

biztosította a fegyverszünetet legálabb hat vagy hét hónapig. Valószínű, hogy ez idő alatt Európa végsőkig feszített idegei némileg lecsillapodnak.

A Daily Cronicle szerint a genuai konferencia Európa összes nemzetét kártyái megmutatására kényszerítette. Ha az eredmények ma még némi csalódást is okoznak, ezt természetesnek kell találni, mert ez a konferencia előtt mesterségesen felesigázott várakozások kikerülhetetlen eredménye.

Genua, május 21.

A valóságban:

A konferencia utolsó ülésén Lengyelország és Litvánia képviselői között heves összeütközés történt, amelyet Facta beavatkozása még jobban elmérgesített. A két ország között súlyos diplomáciai bonyodalmakra következhetnek.

Valószínű, hogy a balti államok és Lengyelország folytatják a fegyverkezést.

A Magyar Párt alakuló gyűlése Debeljácson.

— Kiküldött tudósítónktól. —

Debeljacs, máj. 21.

Nagy napra virradt ma Debeljacs szinmagyar népe. A község hosszú hallgatás után ma szólt meg először politikai irányban, ma találkozott össze a község aprajagya abból a célból, hogy a magyar politikai párt zászlóját kibontsa. A község népe ezt a napot ünnepnapnak érezte és azzá tette az a lelkes hangulat, amely a pártalakulást mindvégig kísérte.

A debeljacsai magyarság első politikai megmozdulását még impozánsabbá tette a Bánsági Magyar Párt tagjainak Debeljácson való megjelenése. A becskerekai központból dr. Várady Imre pártelnök vezetésével a következők jöttek el az alakuló gyűlésre: Kardos Samu dr., Borsodi Lajos dr., Csath Nándor, Domonkos József, Maczelka József, Horváth Géza, Tóth Ferenc, Mezei Lajos, Baráncs József, Várady Ernő, Halmi N., Tóth József, Pinkert József, Borka Mihály, dr. Mara Jenő, Panosevórol Gráber László dr. jelent meg az alakuló gyűlésen.

A becskerekai kiküldöttek délelőtt fél tizenegy órakor érkeztek Debeljácra, ahol a vasuti állomáson a község lelkes fogadtatásban részesítette az érkezőket. A Magyar Párt elnökjelöltje, Szent Imre, néhány közvetlen lelkes szóval köszöntötte a vendégeket, mire Várady Imre meleg hangon válaszolt az üdvözlésre.

Ezután a becskerekai vendégekkel együtt az üdvözlésre megjelentek hosszú sora megindult a község felé, ahol a Főtéren már százasra várta őket az alakuló gyűlés megkezdését váró község népe. Meleg lelkes éljenzéssel köszöntötték a vendégeket, majd valamennyien megindultak a kávéházalótti nagy tere, ahol az alakuló gyűlés megtartandó volt.

A tere mintegy ezeröttszáz főnyi közönség lepte el. Becsületos, biggadt gondolkodású, jólelkű magyar emberek hallgatták itt a megértés mérsékletével, de benső, igaz lelkesedéssel a szónokok tette hívó szavait. Aki végigtekintett a hallgatóság fegyelmezett sorain, a hallgatóság értelemtel sugárzó kifejezését, bizonyosságot szerezhetett arról, hogy ez a nép csak rendet, nyugalmat, törvényes jogainak a törvény keretein belül való érvényesítését óhajtja.

A népgyűlés.

A debeljacsai Magyar Párt alakuló ülését délelőtt 11 órakor nyitotta meg az összehívók nevében Szent Imre a következő szavakkal:

Igen tisztelt értekezlet! Van két fogalom a magyar nyelv szótárában, az egyik azt mondja: örökké, a másik soha. Elérkezett az idő, eljött az az óra, amikor nyíltan ki nyilatkoztatjuk, hogy mi örökké magyarok akarunk maradni. A másik fogalom, a soha, azt jelenti, hogy kormányunkkal, felettes hatóságunkkal szemben soha sem fogunk megfélemedezni arról, hogy mi a kötelességünk. Kérem uraim, kísérik élénk figyelemmel az itt elhangzó beszédeket, hallgassák meg a Magyar Párt programját és ha-

tározzanak ezután a párt megalakítása felől.

Dr. Várady beszéde.

Szent Imre szavai után dr. Várady Imre, a Bányai Magyar Párt elnöke emelkedett szólásra és a következőket mondotta:

Igen tisztelt értekezlet! Kedves barátaim!

Méltóztassanak megegyedni, hogy mielőtt a Magyar Párt programját fogják meghallgatni, én is egy pár szóval szóljak önökhöz. Én is abból a gyönyörű alap gondolatból indulok ki, amelynek Szent Imre barátom adott kifejezést: örökké és soha. Mi csakugyan szilárdan el vagyunk határozva arra, hogy az új államalakulat kereteiben hű állampolgárok maradjunk, hogy kiálljunk a területen kisebbséggé vált. Azok, akik a felfordulás első idejében a hatalmat, a vezetést kezükbe ragadták — leszámítva egy-két rendkívül dicséretre méltó kivételt — úgy látszik nem voltak áthatva oly elvektől és oly politikai iránytól, amely itt ezen a területen a kisebbséggé vált nemzetek közt a kibékülést, az egymáshoz való vonzódást, a mély fájdalmak áthidalását, a kiegyenlítődséget kereste volna, hanem szerencsétlen elvakult fajgyűlölettel mindent elpusztítani igyekezett, ami magyar volt, ami régi magyar mivoltunkra emlékeztetett. Ez az állapot egy ideig azzal a szomorú következménnyel járt reánk nézve, hogy kénytelenek voltunk mindentől visszavonulni, kénytelenek voltunk elmenni és kénytelenek voltunk némán tűrni. Szerencsére azonban a helyzet lassan-lassan megváltozott. Mindjobban kezdtek figyelemmel kísérni úgy az új államalakulat határain belül, mint annak határain kívül a kisebbséggé vált nemzetiségek sorsát, kezdtek szóhoz jutni azok, akik ebben a kérdésben megértőbbek voltak. Meghozattak odakünn azok a nagy törvények, amelyek védelmükbe vették a messze távolból a kisebbségeket és itt is akadtak vezető férfiak a vármegyék, járáások, kerületek élén, akik itt az ország határain belül is igyekeztek békét és megértést teremteni. Ezekkel szemben hálás köszönettel tartozunk, mert hisz másképp is történhetett volna.

A megváltozott helyzethez nekünk alkalmazkodni kell. Mindelelőtt teljesen tisztába kell jönnünk azzal, hogy mi a megváltozott helyzet, hogy ezen belül melyek a mi új életfeladataink és hogy ezeknek a feladatoknak a megvalósítására, melyek a legcélravezetőbb utak és módok. Ezekről akarok röviden beszélni önökhöz.

Az új helyzet megállapította, a trianoni szerződés véglegesítette, hogy mi a régi anyaország testéről leválva egy új államalakulathoz kapcsolódunk. Ennek alapján mi életboldogulásunk alap-

feltételeit nem a határon túl, hanem ezen belül keressük. És itt méltóztassanak megegyedni, hogy hivatkozhassam Apponyi Albertnek egy mondatára, amit nemrég az Amerikába szakadt magyar véreinkről mondott, hogy az Északamerikai Egyesült-Államok közvéleménye az ottani magyarságot hű, jóra való, minden tekintetben megbeszélendő polgároknak tekint. Legyenek is azok. Ha kivándoroltak és új hazát kerestek, mint jó magyar emberek régi hazájuknak úgy szereznek becsületet, ha új hazájuknak jó polgáraivá lesznek. Igaz, hogy nem nekünk szól Apponyi ezen üzenete, de mi is tudomásul vesszük azt és az új államalakulat keretein belül hű polgárokként akarunk csatlakozni az államhoz.

Az új helyzet új feladatok elé állított bennünket. Az új életfeladatok azt követelik meg tőlünk, hogy ne kislelkűen, félrevonulva minden közérdektől éljünk, hanem hogy bátran, férfiasan, a nyílt porondra kiállva, céljaink megvalósítása érdekében mindenkor nyílt eszközökkel küzdjünk, harcoljunk és viaskodjunk. Új életfeladatok várnak reánk minden téren. Habár talán fájdalmas érzés is az, hogy a régi, varázsgondolatokból kiszakítsuk magunkat, mégis férfias elhatározással ki kell szakítanunk magunkat és reális alapokra kell helyezkednünk mindkét lábbal. Meggyőződésem, hogy nem az tesz igaz szolgálatot a népnek, aki őket valamilyen soha meg nem valósítható álomországba igéri vezetni, hanem az, aki azt mondja, itt vagyunk, itt maradunk, itt dolgozunk, tehát életünk itteni feltételeit kell lehetőleg jobbra tenni. Úgy képelem ezt a valóságban, hogy a magyar fajnak a nemes versenyt minden téren fel kell venni minden néppel. Fel kell venni gazdasági téren, az ipar, a kereskedelem terén, ezzel kell megmutatnunk, hogy van erőnk, hogy azt nem irtotta ki belőlünk sem a világháború, sem annak rettenetes következményei. Ezenfelül van egy sokkal nemesebb feladatunk. Minden eszközzel arra kell törekednünk, hogy a magyar kultúrát, a magyar érzést és gondolkodást ápoljuk, magasabbra emeljük. A kultúra ápolása különösen most új helyzetünkben nálunk magyaroknál kettős nagy célt kell, hogy szolgáljon. Elsősorban azt az általánosat, amelyet minden népnek minden kultúrája teljesít: a lelki emelkedést, a szellem magasabbra törését. De ezenfelül nálunk, az anyatestről levált magyaroknál a kultúrának különleges feladata is van, itt a kultúra ápolása: egyenesen fajunk fenntartásának kérdése.

Ezek voltak a nagy, új feladatok, — a kérdés már most az, hogy ezeket az új feladatokat minő eszközökkel óhajtjuk elérni. Erre a kérdésre kedves barátaim igen egyszerű, nagyon könnyű a felelet. Mi ideszakadt magyarság, minden célunkat, úgy kulturális, mint gazdasági, úgy politikai mint közéleti céljainkat egyetlen egy uton óhajtjuk elérni, egyetlen egy uton óhajtjuk kiküzdödni és ez az alkotmányosság keretein belül való törvényes út. A mi feladatunk itt az alkotmány, a törvények iránti tisztelettel, de mindenkor határozottan követelni, hogy mindaz, amit az alkotmány nekünk biztosított, az életbe is átvitessék, hogy a törvény holt

betűje az életben élő valósággá váljék. A nagy célokért, a nagy feladatokért ma már nem meghalunk kell, hanem élni azok megvalósításának érdekében. Gyenge panaszszóval semmit sem tudunk elérni, a cselekvés terére kell lépni a kitartó munkával kell céljainkat megvalósítani s ki küzdeni.

Azzal zárom szavaimat igen tisztelt barátaim, hogy mai összejövetelünknek célja az, hogy a debeljacsai magyarságot is bekapcsoljuk abba a nagy láncolatba, amely törvényes fegyverekkel a magyarság jóvoltáért, a magyarság új helyzetében új boldogulásáért óhajt küzdeni.

A magyar géniusz jelképe egy turul-madár, amely áthatítja a levegőt, amely mindig feljebb és feljebb törekszik és amely kettős szárnyán üzenetet küld felénk. Az egyik szárnyon az áll, hogy törekedjünk céljaink elérésére, a másik szárnyon pedig Madách mondása: Küzdj és bízza-bizzál. Küzdeni fogunk és bízzunk, hogy céljainkat elérjük.

Dr. Várady Imre beszédét percekig tartó taps és éljenzés követte, ami után következett

A Magyar Párt programja, dr. Gráber László beszéde.

Dr. Gráber László ismertette a Magyar Párt programját, a gazdasági magyarság célkitűzéseit. Régi ismerősökként köszöntötte a debeljacsai magyarokat, akikkel a régi idők politikai küzdelmeiben nem egyszer együtt harcolt. Most a megváltozott viszonyok közt, új célokért, új küzdelemre jött sarkalni a debeljacsai magyarságot és biztos benne, hogy a régi magyar tetteirejük, magyar lelkesedésük, magyar hűségük és szívósságuk a helyzet megváltozása dacára sem változott semmit.

A Magyar Pártnak a magyarság részére tulajdonképpen nem kellene programot adni, mert a célok valamennyiünk szívéből fakadnak, minden magyar egyképpen érzi, hogy mit akarhat és mik a kötelességei a Magyar Pártnak. De programot kell adni azért, hogy ki-felé megmutassuk, hogy az, amit akarunk, nem egyéb, mint a jog és igazság. Nem akarunk politikai vagy nyelvi autonómiát, mi az egyszerű, emberi és állampolgári jogokért küzdünk.

A bánsági és az országos Magyar Párt az ország területén élő magyarságunk egységes politikai szervezete kíván lenni. A párt a mai államjogi helyzet alapján áll és a monarchikus államformához ragaszkodik, tiszteli az állami egységet és ennek keretében óhajtja megoldani azokat a célokat, amelyek a magyarság politikai, gazdasági és kulturális fejlődését vannak hivatva szolgálni. Kívánja a Magyar Párt, hogy a nemzeti kisebbségek védelméről szóló szerződés tételese rendelkezéseinek betűje és szelleme szerint élő valósággá váljék az alkotmányban már amugy is biztosított teljes politikai egyenlőség. Követeli a magyarság oly törvények meghozatalát, amelyek az alkotmányban biztosított szabadságjogoknak érvényesülését a való életben is lehetővé teszik. Kívánjuk, hogy ezen szabadságjogok megsértése bírói oltalom alá helyeztessék.

Ezután bővebben fejtegette Gráber dr. a nemzetiségi problémának legfontosabb és legnehezebb részét, a nyelvi kérdést. Ebben a tekintetben a Magyar Párt programja egyszerű és világos. Nem akarunk

egyebet, mint azt, hogy ott, ahol a fennálló tételes jogrend szerint a kisebbségi nyelvek használata tekintetében könnyítések illetnek meg, hogy azokon a helyeken szóban és írásban a közigazgatási hatóság előtt és a bíróságnál anyanyelvünkön érintkezessünk. Meg vagyunk győződve arról, hogyha a Csehszlovák köztársaság nemzeti egységének veszélyeztetése nélkül, a védelmi szerződésben elvállalt kötelezettségek teljesítéséért, a mi kívánságainkhoz hasonlóan szabályozhatta a kisebbségek nyelvhasználatát, nyugodtan megteheti ezt az SHS királyság is, amelynek területén az államalkotó nép és a nemzeti kisebbségek közötti arány sokkal kedvezőbb az előbbire nézve, mint a Csehszlovák köztársaságban.

Az iskolaügy és az adóügy terén való kívánságok ismertetése után az agrárreform kérdéséről szólott dr. Gráber.

Az 1919. évi február hó 25-én kiadott és ma már törvényerővel felruházott királyi rendelet 9. §-a szerint: „A kisajátított földbirtok területéből földet fognak kapni azok az állampolgárok, akik a föld megművelésével foglalkoznak és egyáltalában nincsen vagy nincsen elegendő mértékben földjük és pedig annyi, mint amennyit amaguk és családjuk munkaerejével megtudnak művelni. Elsőbbségük lesz a föld kiosztásánál a rokkantaknak, a harcosok özvegyeinek és árváinak, a katonáknak és dobrovoljácoknak, akik a szerbek, horvátok és szlovének felszabadításáért küzdöttek”.

Ez a rendelkezés nemzetiségi hovatartozandósága miatt senkit sem zár ki a földreform áldásaiból és bár teljes mértékben honorálja az államalkotó nép nemzeti szempontjait, megfelel az állampolgári jog-egyenlőség elvének is.

Ezen rendelkezésre hivatkozva, kívántuk programunkban annak a törvényes alappal nem bíró helyzetnek megszüntetését, mely az ország nemzeti kisebbségeit eddig a földosztásból kizárta. Meg voltunk győződve arról, hogy ez az állapot csak ideiglenes és kizárólag ama közjogi felfogásnak következménye, hogy az optálási határidő lejártáig az optálás jogával bíró állampolgároknak állampolgársága nem tekinthető véglegesen eldöntöttnek. Fajdalmas megdöbbenéssel vettünk tudomást arról, hogy ebben a kérdésben a királyi kormány az eddigi joghelyzetet megváltoztatni és az érvényben lévő törvénnyel ellenkező eddigi gyakorlatot a földreform végleges szabályozásánál törvényesíteni akarja. Erre mutat az a tény, hogy a napokban nyilvánosságra jutott törvényjavaslatban az eddigi törvényes szabályozástól eltérőleg a javaslatot készítő szakminisztérium annak a kimondását kívánja a törvényhozástól, hogy a kisajátított földbirtok területéből csak a szerbek, horvátok és szlovének kapjanak földet. A törvényjavaslatnak ez a rendelkezése az alkotmány 4. §-a értelmében minden polgár számára egyformán biztosított törvény előtti egyenlőség elvét súlyosan sérti. Ilyen törvényelőtti egyenlőség és olyan egyforma hatósági oltalom nem létezik, mely az ország lakosságának bizonyos rétegénél mutatkozó azonos gazdasági és szociális szükségletnek kielégítését csak azoknak engedí meg, akik az államalkotó néphez tartoznak, ellenben törvényileg teszi lehetetlenné ugyanazon szükségletnek kielégíté-

sét ugyanazon társadalmi osztály tagjainak jelentékeny részére nézve csak azért, mert nemzeti, faji és nyelvi kisebbséghez tartoznak.

Ezután a munkásvédelmi intézmények körüli kívánságokat sorolta fel dr. Gráber, majd arról szólott, hogy a párt tiszta és pártatlan közigazgatást és a tisztviselők erkölcsi függetlenségének biztosítására szolgáló pragmatikát, az anyagi függetlenségük biztosítására pedig jó fizetést kíván.

Sürgősen követelnie kell a pártnak az állampolgárság kérdésének törvényi rendezését, hogy végre törvényben legyenek megállapítva azok a feltételek, amelyek mellett az állampolgárságot meg lehet szerezni és el lehet veszteni. Ugyanilyen sürgős a választójogi törvény megalkotása is.

A program ismertetése után dr. Gráber felhívta a népgyűlés résztvevőit, hogy csatlakozzanak a vajdasági magyar párt kibontott zászlájához Felolvassa és elfogadásra ajánlja határozati javaslatát, amely szerint

a népgyűlés kimondja, hogy megalakítja a bánsági magyar párt debeljécsai helyi szervezetét és mikor ezzel kapcsolatban csatlakozik a megalakítandó országos párthoz, fenntartja magának a teljes cselekvési szabadságot minden oly kérdésben, mely a helyi önkormányzatra vonatkozik.

A népgyűlés egyhangú lelkesedéssel elfogadta az előterjesztett határozati javaslatot, ami után Domonkos József mint munkas szólott a debeljécsai magyarsághoz és azt fejtegette, hogy békét, testvériséget és egyenlőséget hirdetni jöttek ma Debeljécsára.

A debeljécsai vezetőség.

Utána Tóth Ferenc felolvasta és elfogadásra ajánlotta a debeljécsai magyar párt vezetőségének névsorát, amit a jelen voltak egyhangulag elfogadtak. Eszerint a debeljécsai magyar párt vezetősége a következőképpen alakult meg:

- Elnök: Szeiti Imre.
- Alelnökök: Tóth Ferenc, Kis István.
- Jegyző: Sepsey Lajos.
- Pénztárnok: ifj. Szeiti András
- Ellenőrök: Szeiti János, Tóth Gábor.
- Választmányi tagok: Laki János, Tompa Ferenc, Tóth Imre, Halász József, Nagy Péter, id. Monoki János, Szőke Benedek, Sepsey János, Tóth Sámuel, Dr. Somogyi Sándor, id. Tóth Sámuel, Barta Mihály, Barta Sándor, Babós János, id. Tokai János, Görbe József, Vig János, id. Olasz Sámuel, Laskai András, Alföldi János, Pótka Lajos, Szekeres István, Babós Mihály, ifj. Kis István, Simon Antal, Sepsey Mihály, Kotormán István, Andorka Sándor, Szücs Hugó, Körösi István, Tóth János, id. Bán István, Balog Imre, Görbe Mihály, ifj. Olasz János, Szénásy József, ifj. Jóó Mihály, Hős Gyula, ifj. Tóth Ferenc, Halász András, Földesi Lajos, Kovács Mihály, Dávid András, Dávid Mihály, Oláh József, Sasi Bálint, Laskai Márton, Szücs István, Mohácsi Sándor, Máté Antal, id. Görbe Imre, Csanki Ferenc, Martinek István, Laskai Imre, Kis Sándor, Széhr Pál, Deák Samu, Deák József, Pásztor Mihály, Vig Mihály, ifj. Balog Sándor, ifj. Alföldi József, Fekete János, Simon Mihály, Sasi István, Csala Benedek, Somogyi Béni, B. Földesi Imre, Máté István, Monoki Gyula, ifj. Máté István, Ládi Sán-

dor, Jóvér Mihály, Buza István, P. Kis József, Jóvér Mihály, Becsei János, Szücs Gyula, ifj. Bán István, id. Szücs Imre, Pásztor Mihály, Bácskai István, Kis Imre, Bakator János, Balog Gyula, Jóvér Antal, id. Mohácsi Sándor, ifj. Ujfalussy Samu, Krausz Árpád, Paizs Simon, Kardos Ferenc.

Szeiti Imre elnök rövid zárószóval után a népgyűlés délben fél egy órákor ért véget.

Bankett.

Az alakuló gyűlés után a résztvevők nagy része a kávéház nagytermében bankettre gyűlt össze, amelyen több mint száz személy vett részt. A bankett rendkívül lelkes és szíves hangulatban folyt le s azt még fokozta az elhangzott számtalan sikerült pohárköszöntő. Vá-

rady Imre dr., Szeiti Imre, Gráber László dr., Kardos Samu dr., Horváth János, Borsodi Lajos dr., Domonkos József és Tóth Ferenc köszöntői élénk visszhangot váltottak ki a jelenlévőkől. Igazi, magyáros vendégszeretet, meleg barátkozás uralkodott végig a banketten, amely alatt a debeljécsai kitűnő cigányzenekar húzta a lebbel-szebb nótákat. A társaság a legjobb hangulatban a vonatindulásig maradt együtt. Ezután a becskeréki vendégek, a vendéglátó debeljécsaiaktól kísérve, a vasúti állomáshoz vonultak, ahol lelkes bucsuzásal köszöntek el a derék debeljécsai magyaroiktól, akik még a vonat megindulása közben is sűrű éljenti küldtek dr. Várady és a távozó vendégek után.

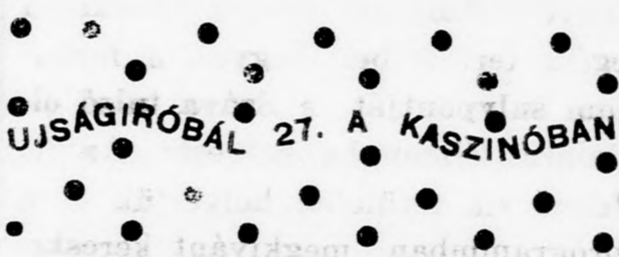
A bulgáriai zavargás.

— A „Toronto” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, május 21.

A Jugoszláviában élő orosz menekültek sorában nagy izgalmat keltettek a Bulgáriában a bulgár kommunisták és az orosz menekültek között keletkezett zavargások. Hírek szerint az összetűzésnél a harcoló felek fegyvereket is használtak, úgy hogy több súlyos sebesülés is történt. Miután a rendőrség készenléte kevésnek bizonyult, a katonaság intervenciójára volt szük-

ség, hogy a rendet helyreállítsák. Az orosz menekültek tömegesen hagyják el Bulgária területét, abbéli felelmükben, hogy a kommunisták a támadásokat újból megkezdik. Beavatott körökben nyert információ szerint a zavargást Stambuliuszki bolgár miniszterelnök biztatására inszenálták, aki így remélte megszabadítani az országot az orosz menekültektől, akik terhére vannak.

HIREK

Babeli tornya.

Valaha, a bekében nagyon ritka ember tudott Beogradban a németül kívül idegen nyelvet. Aki franciául vagy angolul értett, az nagyon művelt és kiválasztott ember volt, vagy tudós vagy gazdag, kinek a gondviselés a bölcséjéhez a földi javak mellé egy mademoiselle-t s egy ladyt is adott. Ma azonban ilyen jelenetek játszódnak le:

- Pincér, a „Figaro”-t.
- Azonnal, — feleli a pincér kifogástalan franciasággal.
- Hol tanult ön franciául?
- A fogságban. Három évig voltam franciák között, pincér, az étkezőben. És ön hol tanult?
- Én az egyetemen. A francia nyelv tanára vagyok.
- Ah ugy. Uraságod is jól beszél. De a kiejtése még kissé idegenszerű. Hiányzik a gyakorlata. Két kávét habbal.
- Egy fuvaros beszél:
- Tizenkét évig voltam katona. 3 évig szolgáltam Tirolban, aztán kitört a háború, az orosz frontra kerültem, ott fogságba jutottam, négy évig voltam fogoly. Jól beszélek olaszul, oroszul, csehül, horvátul, valami német is ragadt rám, mert sokat forgolódtam németek közt. Őt nyelven értek. Mit érek vele, nagyságos ur?
- Öreg, őszbeesavardott magyar napszámos Puccini-melódiákat füttyörész, a Bohémekből.

— Hol hallotta ezt, öreg?
— Olaszországban — és máris olaszul kezd beszélni. Matróz voltam, bejártam az egész világot. Indiában, Ausztráliában is megfordultam — és itt angolra fordítja a szót s úgy hadar, mint egy gentleman.
Beograd ma valóban a Babel tornya. A háboru a nyelvmesterrünk, a lecke meglehetősen drága volt. Ma akár nyelviskolát nyithatna ez a szegény város. Csak tanítvány nem lenne, mert alig akad ember, ki ne tudna két-három nyelven.

Az állami tisztviselők május 21-én, vasárnap délután gyűlést tartottak Beogradban, amelyen arról határoztak, hogy felirattal megkerik a kormányt, hogy tirthetetlenül súlyos anyagi helyzetükön minél előbb segítsen.

A szokolisták Vrsacon. A bánsági Szokolozszi zsupa (Szokol-szövetség) május hó 23-án, szerdán kirándul Vrsacra, ahol két napon át, május 24 és 25-én, a kettős ünnepnapon ünnepélyeket rendez. Zene- és énekszámok, tornamutatóványok és egyéb látványosságok képezik a gazdag műsort. Tekintve a kedvező vasúti összeköttetést kitűnő kirándulási alkalom nyílik ezuttal a bánságiaknak.

Orvosi hír. A megyei közkórház sebészeti osztályának főorvosa, dr. Lazarevity Vojin Berlinből, ahol a XLVI. sebészeti kongresszuson részt vett. Veliki Beeskerekre visszatért és sebészeti működését újból megkezdte.

Atutalások, hitellevelek és csekkek az összes bel- és külföldi piacokra, valamint valutabiztosítások árukivitelre kaphatók — a beogradi pénzügyminisztérium felhatalmazása alapján — a Szerb Szövetkezeti Bank R.T. fiókjánál (Srpska Zadrúzna Banka D. D.). Veliki Beeskerék. — Telefon 43. és 47.

Atutalásokat és csekk kiírásokat — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — **Wien, Prága, Budapest, Berlin, Temesvár,** valamint a többi külföldi piacra újból eszközöl a **Nagybecskerek Takarékpénztár,** Veliki Becskerek, Korona-szálló épület. Telefon 16. szám.

Női, férfi és gyermek szalma- és nemez-kalapok legnagyobb választéka a Vojvodinában, leszállított árakon elárusítva **Bukovácz István** divatruházában, Veliki Becskerek, Főtér.

Vas- és fémöntvényeket **Krausz** nál, Veliki Becskerek. Telefon-szám 329.

SZINHÁZ

Sztanko hajdu.

Veszelinovity Janko hasonló című regénye alapján dramatizált darabot vasárnap este meglehetősen üres ház előtt játszották el. Azt megtudjuk érteni, hogy Becskerek város intelligenciája, melynek nagyjában bérlete van és minden előadásán ott van, ezáltal átakarta engedni a helyét másnak, a többi sok ezernek, akinek nincs annyi alkalmá, hogy a színházat látogassa, de hogy az a nagy tömeg vasárnap kimaradt, mikor ép a parasztelek egy fragmentuma került a színpadra és nem szalondarab, azt vagy csak a kulturális igények hiányának tulajdoníthatjuk, vagy pedig a színházi bizottság tétlenségének. Felkérjük a bizottságot, hogy a jövőben ilyen alkalmakkor lépjen előzékeny érintkezésbe az egyes parasztszervezetekkel vezetőivel és iparkodjanak a parasztszervezetek behozni. Ha ezt a darabot dilettánsok adták volna elő valamelyik bánáti faluban, szentül hiszünk, hogy nem lett volna hely a teremben, de itt Becskereken azért, mert professzionális színészek adják és nincs táncdal egybekötve, tündetően kimaradtak. E szomorú tényen valahogy segíteni kellene. Petrov Grigorije orosz tudós szombati előadása különben csak a pusztaiban kiáltónak hangja marad Gy.

Kérdezze

meg házi orvosát és ő is igazolni fogja, hogy jó és megbízható fertőtlenítőszernek egy háztartásban sem szabad hiányozni. Sebek és sérülések kimosására, a betegágyon való fertőtlenítésre, hölgyek intim toalettjéhez legjobb szer a

1—2 százalékos oldatban. A Lysoform évtizedek óta bevált, tudományosan megvizsgált fertőtlenítő szer. Kapható használati utasítással minden gyógyszerárban és drogueriaiban. 834

Főelárusító Jugoszlávia területére: **JUGOPHARMACIA D. D. ZAGREB, Prilaz 12.**

Visszonteladóknek magas engedély! Kérjen ajánlatot!

Uj világváros a Száva mentén.

Beszélgetés a beogradi városépítő pályázat nyertesével.

— A „Torontál” budapesti tudósítójától. —

Budapest, máj. 21.

Miként ismeretes, a beogradi városépítő pályázat első és harmadik díjai magyar pályázók kezebe kerültek. A pályázat nyertese az a terv lett, amelyet Varga László műszaki tanácsos, Budapest városrendezési szakértője, továbbá Seelmer Jenő építész és Forbath Imre mérnök készítettek. A harmadik díjat viszont Vojtha József miniszteri főmérnök, Mauthner Miksa és Záborszky József építészek terve nyerte el. Mivel valószínű, hogy Beogradot a pályadíjnyertes terv szerint fogják felépíteni, érdekesnek tartottuk annak egyik szerzőjét, Budapest városrendezési terveinek ismert tervezőjét, Varga László műszaki tanácsost felkeresni. Varga tanácsos a beogradi városrendezési tervekről a következőket mondotta:

— A feladat, amely a kisvárosias jellegű Beogradból nyugateurópai színvonalú kulturgócpontra és kereskedelmi és vasúti csomópontot kívánt alkotni, különösen a vízi és vasúti forgalom helyes megoldását tűzte ki célul. Tervünk tehát, mivel a Duna és a Száva összefolyásánál fekvő Beograd terepe csaknem egész területében hegyes, a forgalom sulypontját a Száva tulsó oldalára, Zimonyba helyezte. Az itt fekvő sík területen helyeztük el a programban megkívánt kereskedelmi és ipari kikötőt a zimonyi állomás mögé tervezett nagy vasúti rendezőpályaudvarral együtt. Ez a rendezőpályaudvar szolgálja ki a kikötő forgalma mellett a Beogradba összefutó összes vasúti hálózatot. Ebből a rendező pályaudvarból a meglévő Száva-hídon kívül egy új közúti és vasúti hid vezet a beogradi régi állomás helyére tervezett új nagy száraparti teher- és személypályaudvarhoz, ami viszont a Dunaparton, a Kalimegdan alatt tervezett alaguton át nyer összeköttetést a dunai új személypályaudvarral, ez pedig a Dunán át tervezett új hídval Pansevo irányában kapcsolódik.

— A forgalmat kiegészíti a Beograd alatt tervezett hosszabb alagut, amelyen át vezetett vasúti vonal a teherpályaudvarokat és a dunai oldalon tervezett helyi kikötőt foglalja egységes rendszerbe. A dunai pályaudvar környékének monumentális, világvárosias képe lesz, az itt elhelyezett hatalmas szállodákkal, a helyi kikötővel és a Kalimegdan helyén, a régi várbástya felhasználásával tervezett állandó kiállítási területtel.

A közúti forgalom számára a két pályaudvar, a Duna-híd és Száva-híd még egy rövidebb alagut köti össze, amelyből felvonóval lehet a

város magasabban fekvő központjába jutni. A régi királyi palota és országháza környékén kialakult város magva nagyszabású elrendezést nyer az által, hogy ide terveztük megfelelő művészi csoportosítással azokat a hatalmas kulturális intézményeket, amelyeket az állam építtetni kíván.

Az elmondottból tehát az következik, hogy Varga tanácsos Beogradból és Zimonyból egy új Budapestet szándékozik építeni. Beograd a maga Kalimegdánjával a budai oldalnak és a budai várnak felel meg, míg a forgalmi és kereskedelmi gócpont a Száva másik oldalán lenne Zimonyban, akárcsak Budapesten a szintén sík pesti oldalon. Varga további tervei szerint a város külső részében hatalmas kórházak, új villasorok, egészséges munkástelepek keletkeznek és nagy kiterjedésű gyárnegyedek épülnek. A királyi nyaraló helyén, a Topcsideren pedig növény- és állatkert, sporttelepek, stadion, üdülők és szórakozóhelyek gondoskodnak az új világváros lakóinak mulattatásáról. Így tehát most már csak a beogradi kormányon és a beogradi városháza hatalmasain mulik, hogy mikor építi fel Varga tanácsos Beogradból és Zimonyból az új, szávamenti Budapestet.

Felhívás.

Miután az 1920. évi befizetési naplók a Velikibecskerek okruháza finanszijska upravánál ismeretlen módon elkallódtak, felhivatnak mindazon közvetlen fizető ártérbirtokosok, akik Temes-bégavölgyi vízszabályozási járulékaikat 1920. év folyamán a Velikibecskerek okruháza finanszijska uprava pénztárába fizették be, hogy saját érdeklükben jelentkezzenek a Velikibecskerek okruháza finanszijska upravánál, a főpénztár melletti szobában, folyó évi május hó 22-től 27-ig bezárólag, ahol a társulat kiküldött tisztviselője mindennap a hivatalos órák alatt a könyveléseket az előmutatott adóiv alapján utólagosan fogja eszközölni.

Vršac, 1922 május hó 15-én.

Igazgatóság.

Kertmegnyitás!

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy a „DRINA”-szállóda kerthelyiségét május 24-én, szerdán a vasúti zenekar közreműködésével és cigányzenével, táncmulatsággal egybekötve ünnepélyesen megnyitom. Elsőrangú meleg és hideg konyha! Kifőző hegyiborok! Frissen csapolt világos és barna sör! Családok találkozóhelye! Abonnenseket vállalok! Szolid árak és elsőrendű kiszolgálás biztositatik, melynek reményében a t. közönség szíves pártfogását kéri **OSZTÓ JÁNOS**, a „Drina”-szállóda tulajdonosa. Kedvezőtlen idő esetén a megnyitás május 27-én, szombaton lesz megtartva.

Mayer Ferenc cipőnagyműhelye

Veliki Becskerek, Kralja Petra trg 629. sz. (Sólyom-féle sörcsarnok udvarában).

Felhívom a vásárlóközönség figyelmét a szent áldozás alkalmából saját műhelyemben készült legszebb gyermek fehércipőimre. Azonkívül a nyári szezonra ajánlom legjobb minőségű női, férfi- és gyermek vászon, kivágott, spanglis és fűzőcipőimet, melyeket a legolcsóbb áron kiárusítok. Munkáim részére olcsó és tartós strapacipők (bakancsok) állandóan raktáron.

Különlleges szőp modellek érkeztek!

Ruhák, bluzok, vászonalkak, pongyolák nagy választékban. Alakítást és kalapátvasalást vállalok.

Aszlányi Julia nőikalap-divatterme, 839 Nemanjina u. 7, Tunner-báz.

Eladó

egy modern ebédőkredenz.

Megtekinthető Gundulityeva (Toldy Ferenc) u. 23. sz. alatt.

Gépolaj

gőzgép és cséplőgépek részére, a legolcsóbb árban, kicsinyben és nagyban, 835 ára kg-ként 26 K, kapható: **CSEDA DOROSZLOVAC** fűszer- és csemegekereskedésében Veliki Becskerek, Kralja Petra trg.

Eladó

e hét végéig egy selyem szalonnagitura nagy tükörrel, irasztallal, zongora, kávékészlet, nikkeltalca, képek.

Megtekinthető d. u. 1/2 5-ig 856 Deák Ferenc-u. 7. sz. alatt.

Ebédőkészletekben,

valamint mindenféle porcellán-és üvegárukban, ugyszintén

képeket lécekben nagy választék.

837

Nagyban és kicsinyben kapható:

Ivanitza Ferdinánd Károly

porcellán-, üveg-, lámpaár- és tábla-üvegkereskedésében

Veliki Becskerek, Aleksandrova (Fő) utca.

VENNEK

egy 4-től 14 lóerősig 845

benzin vagy szivógázmotort

generátor nélkül is. Áránálant pontos leírással kér: **Mengermalom, Torontáltorda**

Eladó

konyhaberendezés, teljes szobabutorzat, nagy tyilim.

mind jókarban, Okruháza Komanda épületében II. em., Aranyeva utca.

Egész évre Félévre Negyedévre Egy óra

Veliki B

Az ame a s Beograd

A nemz... ülést nag... politikai k... rendjén ug... igen érte... Így többé... igazságügy... az amnesz... intézett i... csak ettől... ják a kérv... kölcsönjav... pet nyerke... reménnyel... pénzügym... kovity M... niszter, a... a fiúmei e... terpelláció... holnap sz... tagu bizot... nek felada... cija Plena... vizsgálja.

Az Osz

A „Toront

Az Osztr... cióját rövé... zeteközi... megegyezo... most csak a... zájárulási... zottság má... osztási ter... kormány a... nyújtja a... törvényjav... világhírű... trák állan... ját, amely... a magyar... lánál mide... rona jár. A... hogy ez az... lesz folyó... ság azonban... fizet.

A lak

— Beograd

A szociál... legesen ell... vény végr... letet. A re... irják.

Aranyosbóti Pleitz Fer. Pátrál Veliki Becskerek.